

Ingólfur

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – Bréf til ritstjóra 1905, 1909 og 1913

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360

Benediktarskjöl

Askja 5-8, Örk 5

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

1. jan. 05

Herri ritstjóri, Ingólfs!

Ég þess vildata þessja mig sem
þaupanda að blýðas, og þess til
að verða þess. þess þess þess
þess allt sem þess þess af þess
að segja sem landsmálsmanni
og öðru þess heilla þess og við
ingur, á þess nýja ári og afinsþess
þess þess þess þess þess
og þess þess þess?

Met virðinga og vinsæls.

Sigvaldi Björnsson

(á Streggslötum Bólslatus-
líðarhóppu Hinnu vatna syðra)

Til
herri ritstjóra Bjarna Jónssonar
Reykjavíkur

Hra Benedikt Sveinsson
Kibstíðri Túpils,
~~Karte~~
Reykjavík.

Seal to the F.B. American
Museum

34 Anal. etc.

Abwege 30 Juni 1915

Herrn Benedikt Sparrow - Rostk Invald

Ralph Smith

Gode søkk þyns bláðit Lupað
 Sun nær hefr þuzt nu um 2. Mánuði
 (Ríðan í þann tíma) — og sendu þu
 meðu í vestr — þu veður hefur
 — Hvar stjórnar stjórnar

Merter på funst mer på
 litta Skippa hvort Sernu
 Island en levande p. p. p.

Kennung enu eta fygis odsta
radhera hausa — er þai þannu
born epp a annad bord of alle
i þelgid a Tolant fygis —
þau fygis er hausa detur — er
þau þai miz mikla varta

kull pyhin mör mikla varta
 hvæða lög alþingi dómur, bæddi
 1. dómurur ~~litinn~~

Står i Björnsfall i närheten af
Åbovada af lätta papper och papper
i stället för de gamla papperen
1748 1749 1750 1751 1752 1753 1754 1755 1756 1757 1758 1759 1760 1761 1762 1763 1764 1765 1766 1767 1768 1769 1770 1771 1772 1773 1774 1775 1776 1777 1778 1779 1780 1781 1782 1783 1784 1785 1786 1787 1788 1789 1790 1791 1792 1793 1794 1795 1796 1797 1798 1799 1800 1801 1802 1803 1804 1805 1806 1807 1808 1809 1810 1811 1812 1813 1814 1815 1816 1817 1818 1819 1820 1821 1822 1823 1824 1825 1826 1827 1828 1829 1830 1831 1832 1833 1834 1835 1836 1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 1844 1845 1846 1847 1848 1849 1850 1851 1852 1853 1854 1855 1856 1857 1858 1859 1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558

Þddegri 26/1 1905

Mr. útgjafandi.

Þg undirritatur hirt heimeðum,
tú útrölu 12 einirka af Fuglþr.

Svo fram á lga sem þetta sé
hoyt, öska ey eftir hárinn með
þessu þert, og eins af að fylgja
þaup hótis

Vindings þyrti

Gunnar Þ. Jónsson
real. stúd.

Copyr. 13. Janúar 1905

Herra. ritstjóri

B. Sveinsson

Skólar. stíð 11

Fra þessum degi hafi ég yfir
ad senda mér aðeins tvo eintök
af blaðinu, i staðinu fyrir þau 5
en ég hef þessir. Ég er
enn. ekki búinn að gera úppólit-
ninginn við B. Gunnar. fyrir s. l. á
en geri það við fyrsta tækifæri,
aðlaði mér ad gera það þessu í vni
ferðinni um jólir síðast, en segna.
Kringumskada E. G. get það ekki látið
sig gera.

Þar með vinsamul

Jón Sigurðsson

Requis dal 30 jan 1903 -

Theophilus Benedict Lorenz
Regierungsrath

Bladid Ingvölpu þessu mjörun
 id sent ið ark lid id es an
 þess jæg þafi þauhad þad. an
 blöð sem mjörun þau in sent
 þoga jæg alk. jæg vil alk laðar
 und an lida ad þil þuina yðu
 þekhad þu jæg þið alk nit
 ad. mjörun sent blad id
 þau neg is uppa þad.
 und vird inu
 mag nús þu þu þu þu

Því oft sem ég hef lesið þins þrotta blóð
bæti að undan förnu og í ár hef ég þvingið hjóran
hugmind um hvortin stjórnan þarist geingur til hjón
á Íslandi frá því fyrsta að ég man til að ég þón
að komast út í heiminn og hefa nokkra eftir tekt áspör
in hvert hún hefur verið í smærri eða stærri
stífl þá hefur oftast orðið sá tennings Kantur inn uppi
að sá sem hefur verið miður mættur hefur litið í lagi
a haldi þó hann hafi haft á samara að standa og
rettari máls veg bara að hinn hinn hafi verið nógu
ríkur og fullur af undir þenli og af beldi sem oft
því miður fylgir ~~ad~~ valdinu ég hef oft verið
á fundum sem ég hef orðið á skirja um að
sumir menn hefa dreygið sig í hjóla að seiga
samleikann þó þeir hafi þess sýni leza sjóla að þeir
hefðu á nettan að standa heldurinn Ribbalhim
Sem þeir er allt miður með á kafa og litið í vechi
vaka að hann skyldi muna eftir þeirri þegan
þeir voru að kvabba á þér ef þeir fjetu sig ekki
ráða hefur þá hinum þallist hugur og sagt já og
amen með öðrum gamla á hvarfar lani

Enn svoðdan hræmarar öllu alda þy að koma á
mann fundi. Éta láta nokkurt kvak heirast til
sin þessi litlu dæmi sína hvornin geingur til
á hinum stórra þjóð fundum. Jég hef lesið dælitu
um jónsækjör fundi sem haldnir hafa verið og heist
á fundar höldunum hvornin það hefur geingist
til og ekki sýti á fundar höldunum nú í haust
þar sem ríðgjafa skýnan hefur verið að senda út
fals spá menn sína til gíma í hrundum og þá
fróstan almiga að fjösa skjólstöðinga sína á kást
a stöðing. En má jég spyrja í hvorju skini gjörði
hamn það skal hamn hafa þótt hafa gert nokkurt það
af þess ö lög leyt sem skini á augum alþjóðummar
Svo hamn þyrfti að draga saman her mars að sjón til
að verja sig það stór fjötum bla á út komu hans í
þeirri grein. En víst er það að það skín með fullum
björma í alþjóð almennings augum feillum
sem hamn að líkindum hefur látið narra sig til
að gera við ríðgjafa setningu sína í fyrra vetur
þetta gjörði hans er ~~ing~~ eingu líkara heldur en
þegar Ókristeyr bóndi tekur fram hjá kóngi sínu

Með fjösa stelpu sinni og nassar smala strák sinn
til að með ganga barnið fyrir sig til að hljóta sköm.
sína. En lofar honum stráknum að gefa honum götun
bita í stöðinn. En hugsar ekki um þó krakkinum það
á sveitina. Eins lítur út fyrir að þorsotis Ríðherran
dönski hafi starrad H. Hefstein til svíka lands
sína frá að verða frjálsta og lofað honum götum
bita í stöðinn. En hver átti þá bitum að vera. Sá
sem herði var mostur það er svita dropar
látens almiga á Íslandi. Þeir munu smakkast
honum og fylgi þiskum hans best annars. En
ekki nema um tvént að gera að annað hvort er það
eins og hjer að þrannan er sverð. Ellagar hamn hef
ur ekki þorað að fylgja samleiðanum frammi
fyrir dönsku Ríðgjöfnum og heldur viljað verða
sjón til stórrar fyrir lítrungar frammi fyrir
Alþingi og allri alþjóð á Íslandi sem hefur
rönnra högnmynd um mann þess. Éta mann
rethindli þó tekur út yfir hvornin hamn so'ar út fjör
mannum landsins án nokkunar heimildar af hálfu
þjóðarinnar. Hamla sjón og sínum vinum. En
þó verða þeir þur á sjórar fyrir komu lagið voru

Éf fram ber þessu vandraða fyrir komu lagi
stjörnarinnar eins og nú er fyrir að sjá hjér
muni þýsa upp hín argasta Ríssa stjörnu sem er
heims fræg fyrir vonsku, etli því alþýða Íslands
að þýsaupp og hrynda óaldar flonni þessum frá
völdum í tíma því enda þótt að ringinn
rétt sínn meður geti fátæð El Klappstein sem
rétt settan Ríðgjafa Íslands þá getur hann
flogst fyrir með ólögmetri að ferð og tilstyrk
dönsku stjörnarinnar nokkurn tíma því honum
mun að líkindum ekki þar nast ver að verja
sig með laga leisi en styrkis hölmur og Dala yfir
völdunum ~~þess~~ sem brjóta lands lögin svo
ber laga að hvor ómentadur sjer það Alþýðan
etli að tassa betur í tauma með stjörnu lands
íns en hún hefur gjört til þessa ef að víðunum
leg stjörnu etli að koma í stað þeirra sem nú
situr að völdum því það getur ringinn skín
samur ^{maður} fátæð góða stjörnu nú á landi voru þar
sem yfir völdin í þingja með tollum ^{og} tekjum
árlaga á fjötinni ein þar þar sem jég kalla svo

þegar svo skýndur Ríðgjafi tekur sítu menn upp frá
að sömum embættum og latir þei snatta í kringum sig
fyrir hálaun og þar að aukri dembir á þá háum eftir
launum sem er hio stór vopi legasta rangleti að láta nokk
urt yfir vald þá eftir laun af lands þjó það er hroði
legt að hugsa til þess að yfir völdin þá hár verð laun
fyrir starfa sinn sem ekki er til greina á takandi og það
svo að þeir geta sáðnað stór þjó og gera það líka margur hvern
og svo þegar þeir hotta við starfið margur með nequm vinnu
kröftum, kosta þeir sjer að nýja upp aðbarna þjó eins
og blá þáttokin auningar sem ringin réi sjá til að lifa
og verða staustugir að blífa um sveitan styrk
Öðru máli er að gegna um okkur bandurnar þýst
þegar að við förum að blía er nargu hvor sára þáttur
þar á öfun batið að mæð þess að eignast kranna er þá
sjálf sagt að hefa fyrir þeim svo leingi sem lifist endist
eins og skyldan blíur en það er annar smattur þingri
sem hvýlir á blímanninum og er nokk að til þim an
legur fyrir þáttaklinginn það eru opinberu gjöldin
Éta í öðrum skilningi það er lytelu fyrir yfir
valdanna þemman blíð pening verður maður að borga
í peningum en hvornin gengur fyrir þáttaklingnum

ef þá peninga í þessu gjöld því varast þanninn
hann verður að taka hvern þann hlut sem hann hefur
og á til í eigu sinni þó það sje ekki nema eini björgar
grípurnum sem hann á í bánum og selja hann fyrir
peninga eftir með stór af föllum til að borga með ef þessu
er ekki fram fylgt dinnur á lögtakid og öllum höfðum
aði smelt á þann þitona og af dröfvin verða þessu þang
að sá þitaki þer á þje lagid þessin öllu helst ekki að
gjalda ef þá so að hann motti gjalda í öllu því sem
honum högast væri þannars væri gjaldgeingd En það er
öðru nær en að lög vor sjeu hlínt þitaklingnum
að þeir meigi greiða þanninn gjöld sín Stjórnin átti sjálf
að hlutast til að koma þeim munum í peninga hins og
var fyrir nokkrum árum ekki meir en hálfum
mans aldri sem öllum þing gjöldum var breitt í
peninga beinlínis þó ^{er} eitt verst af öllu þessu og það
er það að þegar biid er að safna öllum þessum
krónum saman í eitt þá er þeim deilt út aftur
á milli yfir valdanna sem því miður sum af þeim
sjeu ekki nema þjóstinni til miður dregs Enda þó það
sjeu miklar undan tekningar á því því sum yfir
völd helga allt sitt líf þörfur görd sinni

og hafa reinvst sönn þjóðar heill í skotunum og þann
komu sinni En hinum sem ver er þarid eru þar þort
þorst á móti þeir erusem þjóðar mein eta sulta veiki
lands og lífa og ein kvíslin af þessari veiki held þeg
að sje sja lands stjórnin og motti kveta um hana hins
og fön heitin á hlýð hvað um verðun í Ólafsvík
og Búdum er það sann kallað átru mein í út limum
soss þellinga

að endingu örka þeg landvarnar flokki vorum
til sannar lukku og sigurs í þrelsis baráttu sinni
þyrir þörfur görd sine og þá að lifa þann dag að
sja þjálka og hagkvama stjórn yfir landi voru
sem eixur heill og hag þjóðar og stjórnan með
sveinsemi og af góðum vilja Enn ekki harðfjetgi
og sjeu plögri sem dragi allann kjaru úr þrelsis
anda vorum

Soss þellingur

Ulla Rytstjörni Ingólfs

Hljær með þessu þessu að gjöra svo vel og tona
 þessu þessu sem hjær að þessu einu þessu
 Mig langar til að þessu þessu almenningu
 sjónir þessu þessu þessu þessu i mörku
 þessu þessu samt að þessu þessu þessu þessu
 lands og þessu þessu þessu þessu þessu i að
 senda þessu þessu þessu þessu þessu þessu
 a með en þessu þessu að blanda með þessu
 þessu þessu i blóðinu ein þessu þessu og þessu
 gefið upp þessu þessu um þessu þessu þessu
 um þessu þessu verðlunar ástand og þessu
 þessu þessu þessu þessu undir enda þessu
 vildi sjá þessu þessu þessu þessu þessu
 þessu þessu þessu þessu þessu þessu

Heplavir 21/2

1905

Begin

Ern Johanneß son

Kljábærgs 20. janúar 1905.

Herra bóabinnari Guðbjörnu Guðbránu
Langaveg 2.

Þar sem að þér erst afgreiddur um aður
blóðinn Túgólfr, hefur ég nú að láta
yður vita, að ég hef nú um hinn hefur
fengið send ígnist Þeda Leinfót af nefudu
blóði, þótt ég aldrei hafi heitið um þó,
heldur heitið manni að afbirta blóði
fyrir minna hönd, þar sem ég hef
heitið þó amarskodu. En frá
síðustu áramótinu, megist þér helja
mig kaupanda blóðinn og senda
mér eitru einbaki af þér. —

Nirvingarfullur
Guðmúndur Sveinsson.

Þór - Kafi 5. febr. 1905

Þoririr!

Her hjóð skotum í fætt - og get þessi
kult hjóð mitt í Lysálf minna er minna
fjóra daga vanað íð til að geta síst
þá eitthvað. -

Hjótta heill hafa um Lysálf hjóð
er minna hjóðant ánnu og lesta þann
sítan þá' lóðet ið. -

Þessu umtú min minna hjóð
þá þessu hjóð fone þá þessu minna
þessu þessu hjóð er.

Þessu hjóð
Benediktsson

Halldóri hr. ríkisgjafi, Ingólfr!
Náðra minna af dagblöðum
Ingólfrs hafa verið mér send
með fullri örlum, en bláð
þetta hef ég aldrei þaukt
og vil eigi gefast kaup-
andi þess. Hér eftir, skalt
ég því eigi til að mér
sé sent bláð þetta. Eit af
ástæð er, endursent úppgöf
hinn síðustu minna - 2 þáttur.

Virðingarfyllt

V. Eldingalæk 5. febr. 1905

Einarr Jónsson.

Til

ríkisgjafa Ingólfrs

Reykjavík

Því með því þessu
þessum er þessum, þessum
ólfi og öðrum, þessu að
þessu blottu til þessu þessu
þessu.

Reykjavík 23 júní 1903
Guttormur Sigurðsson
Vísindamaður

Mér sent blað af "Ingólfi" í dag, í
föstudag þ. á., sent og aftur, þekki ég á móti
blaðinu fram vegis og þessa þat sígi. Éi skuld
laus við blatið.

Með þessu góð og gild nú, í ritstjórn-
skipti eru ári undanfærinnar fötthymna.

Reykjavík 8. jan. 1905.

Stór. Bjarnason

Af greiðsla "Ingólfs"
Skrá. skj. 11.

Lyðir gráf 20 jan 1906

Hætturir ritstjóri!
Það tilkinnist yður hr. ritstjóri Ingólfr
að ég var blinn að segja mig úr blaðinu
þyris þetta ár, og átti ekki von á að fá
111ja argangin.

Ég sendi yður þau öður þessi 2.
útgáf af 8 jan 1905, og vil ekki
hafa með þang framvegis.

Virðingafyllt
Jón Sigurðsson

Hr. ritstjóri Benediktur Sveinsson
Reykjavík

Til
rilstjóra, Ingolfs

S/S Sterling
"

Svefisgötu 2

Reykjavík

Fryksager

J. Celander

ham. Men lad mig nærmere forklare mit Syn paa ham. — Lad os tage det første Udtryk — en Fædermand — først. Aldrig har nogen mig bekendt, tillagt hans Ord eller Handlinger uhæderlige Motiver, det være i hans Egenkab af offentlig Person eller som Privatmand. Selv hans Modstandere anerkender hans Hæderlighed og Retsind. — Han er en varm hjertet Patriot, men har selvfølgelig som en ivrig, politisk Agitator staaet i den yderste Fjending, udsat for stærke Angreb, og besvaret disse med stærke, vel ogsaa nu og da for stærke, Ord. — Han er tillige en ærlig Mand, der taler af Overbevisning og ikke gør nogen Hverken af sit Hjerte. Har han Uret, er han ikke bange for at erkende det.

Saa dan er Bjørn Jonsen. Nu ved jeg godt, at man vil sige: „Famen, hvad har der ikke staaet i „Isafold“, som han udgiver! Sikkert har der nu og da staaet Ting, som, set med danske Øine, tog sig slemme ud. Men her maa man ikke glemme, at disse aggressive Artikler hovedsagelig har været indsendte, skrevne under Navn og Mærke. Og saaledes er nu en Gang Forholdene, at man næsten kan faa optaget hvad som helst i et islandsk Blad, naar man blot selv vil lægge Navn til. Bladet hæfter ikke for Artiklen.

Derimod har Bjørn Jonsen aldrig selv, mig bekendt, skrevet noget, som kunde berettigede til at kalde ham Separatist. Ja, i „Isafold“ for 2. Januar d. A. skrev han netop i Anledning af en Artikel i „Berl. Tid.“, der tog Sigte paa Udtalelser i „Isafold“, at han netop havde været paa Besøget paa den Tid og ikke havde kendt Artiklerne, inden de stod at læse i Bladet, og han fortsatte: „Det er ikke mindst bekendt, at jeg mere end nogen anden islandsk Redaktør har været mig for at laste det danske Folk for daarlig Behandling af det islandsk Folk og altid har vogtet mig for at blande den danske Regering og det danske Folk sammen.“

Jeg erindrer endvidere, at han ved flere Lejligheder har udtalt sig som en særdeles kongetro Mand; og jeg er tilbøjelig til at tro, at hans Modstand mod Kommissionsforslaget har den Konsekvens, at alt hellere maa blive, som det er nu, end at man faar en Ordning, som ikke tilfredsstiller nogen. Denne Tankegang kommer ogsaa til Orde i en ledende Artikel i „Isafold“ 2 Dage før Althinget traadte sammen. Her siges netop, at Valget staaar imellem Kommissionsforslaget og status quo, og at Valget ikke er svært, da man langt hellere maa lade alt blive ved det gamle og saa haabe paa, at Danmark efterhaanden skal stille sig saa fordomsfrit, at det vil give Island den Stilling, som det ifølge de naturlige Forhold og guddommelige Love bør have.

Derfor tror jeg at turde hævde, at Bjørn Jonsen ikke er Separatist. Han har aldrig ønsket Afstillelse fra Danmark.

Jeg tør sige, at det aldrig vil falde Jslænderne ind at ønske sig bort fra Danmark for at komme ind under en anden Stat. — De, der drømmer om Afstillelse, tænker sig blot et frit og selvstændigt Island.

— Hr. Tulinius slutter: „Jeg har som Jslænder — og vistnok mange herboende Jslænder med mig — set med Beklagelse paa, at man ved saaledes at ville dømme en Mand, førend man ser, hvad han fører i sit Skjold, let vækker en bitter Stemning, som kan blive til Skade for det gode Forhold, vi alle ønsker mellem Danmark og Island. Jeg tror paa Jonsens Villie til at gøre Ret til alle Sider. Lad os nu se, hvem der faar Ret.“

Opfynsbetjent gøre, naar to-tre pludselig styrtet løs paa ham? Han maa jo dog forsvare sig!

Den Fare, der ligger i den daglige Omgang med Patienterne, kommer, som sagt, sjældent frem i Pressen.

Forøvrigt kan jeg godt i denne Sammenhæng bemærke, at Funktionærene her er i den kommunale Fagforening, og at de naturligvis — hvis Angrebene skulde blive for nærgaaende — vil vide at værge sig, noget der mulig allerede er sket ved et Par tidligere Sigtelser. I hvert Fald døde Angrebene hen.

„Hvorfra, og fra hvilken Kreds rekrutterer De fortrinsvis Opfynets Medlemmer?“

— Professorens Svar paa dette Spørgsmaal, og hans hyderligere Udtalelser skal vi bringe i Afslutningen paa dette Interview.

Professor Rohmells forholdsvis indgaaende Bæstæstiggelse med det enkelte Angreb maa selvfølgelig ses paa Baggrund af dettes Karakter. Han har samtidig benyttet denne Lejlighed til at sige noget af sin Hjertens Mening, den, der i den følgende Artikel vil faa hyderligere Udtryk.

Pencil.

Nationaltidsende, 2. marts 1899

Islands nye Ministeremne.

Interview med Grosserer Thor E. Tulinius.

I Anledning af det forestaaende Ministerliste paa Island har vi søgt Grosserer Thor E. Tulinius for at høre hans Mening om den meget omtalte Redaktør Bjørn Jonsen.

Vi gengiver her Hr. Tulinius' Udtalelser, som maa staa ganske for hans Regning.

„Om jeg kender Bjørn Jonsen“, udbryder Grosserer Thor E. Tulinius, „ja, det skulde jeg mene. Jeg har kendt ham gennem mange Aar. Og ønsker De, at jeg skal sige min Mening om ham, da maa den blive den, at han er en Fædermand, en Patriot og en ærlig Mand.“

Jeg ved godt, at det er et ganske andet Billede, man i Danmark har bannet sig om

Norð Raad 1. mærg 1909

En Advarsel til Islænderne.

Det mere end dristige Spil, der drives af det dansk-fjendtlige Parti paa Island, har ogsaa vakt Opmærksomhed i Udlandet.

Fra engelsk Side er der allerede fremkommet Udtalelser af Fordømmelse af de revolutionære Islænderes Holdning. Saaledes fremhæver ifølge R. B. en Artikel i „Morning Post“ for Lørdag 27. Februar, at Efterretningerne fra Island tyder paa, at der forestaar en Krise i Forholdet mellem Danmark og Island. Det synes ikke sandsynligt, at Altinget vil kunne skræmme den danske Ministerpræsident til at give efter, og man maa i Fredens og Enighedens Interesse haabe, at Islænderne vil modificere deres nuværende Holdning, der ikke lover noget Godt, og i det Mindste underkaste det Lovforslag, der ordner det statsretlige Forhold mellem Danmark og Island, den alvorlig-

ed Fru Nørlund overbord fra
listen.

ste Prøvelse nu, hvor det er forelagt Altinget og Rigsdagen.

Men det er mere end tvivlsomt, om dette upartiske Raad vil finde Gehør hos Islænderne, som for Tiden synes at befinde sig i en ganske sygelig Tilstand af Ophidselse.

København 3. marts 1909
Hannes Hafstein.

—:—

Udviklingen paa Island gaar altsaa videre.

Den har naaet en Mærkepæl. Hr. Hannes Hafstein har været Islands Minister.

Man har læst den nye Lov, som Hr. Hafstein har forelagt.

Den anerkender Island som et souverænt Land, hvis Souveræn er Kong Frederik den 8. og hans Efterkommere. Den fastslaar, at Island i Stedet for én Minister kan erholde et Ministerium, hvis Præsident har Titel af Førsteminister . . .

Alt dette foreslaar Loven, og mens man læser, spørger man unægtelig sig selv, hvad mer det var Islænderne muligt at ønske.

Men der er altsaa mer.

Derfor har Hr. Hannes Hafstein maattet gaa.

Og hans Efterfølger vil blive og vil ville hvad?

Man burde dog sikkert paa Island betænke, at der kommer et Øjeblik, hvor Danmark ikke kan gaa med mere.

Hr. Hannes Hafstein bør vi i det Øjeblik, hvor han gaar, takke. Han har sikkert villet det bedste, og Foreningen med Danmark mister i ham en tro Fører.

Nu, hvor han maa gaa, begynder Uvissheden og — Kampen.

Mon Islænderne ogsaa helt nøgternt har overvejet Fremtiden?

Herman Bang.

Vorh. Amt, 27. febr. 1907

Hvad foregaar der paa Island ?

Situationen i kort Begreb.

Efter Islændernes Besøg i København, efter Kongens Rejse til Saga-øen og efter det vidtgaaende danske Kommissionsforlag af 1907, havde man været berettiget til at tro, at det islandske Spørgsmaal nu kunde falde til Ro.

De Mænd, der spaaede, at dette samme islandske Spørgsmaal stadig vilde blive ved med at være dansk Politiks gordiske Knude, der ikke lod sig udrede, har imidlertid faaet Ret.

Efter de Meddelelser, der er komne til Danmark, har Altinget ikke blot styrtet Minister Hafstein, men det skal endog til hans Efterfølger have valgt Tilhængeren af Islands fuldstændige Udskillelse fra Danmark, Bjørn Jonsson.

Bortset fra, at kun Kongen af Danmark kan foretage et saadant Valg i Henhold til Forfatningsloven af 3die Oktober 1903, saa er selve Kravet om at faa Jonsson til Kronens Raadgiver et Slag i Ansigtet paa al sund Forhandling om Ordningen af Forholdet mellem Danmark og Island.

Vi skal idag og følgende Dage i et Par Artikler klarlægge, hvorledes Situationen paa Island har udviklet sig til sit nuværende kritiske Punkt.

Denne Fremstilling er grundet paa Oplysninger fra en af Islands mest fremtrædende Mænd hernede i Danmark:

Island fik i 1874 en Forfatningslov i Lighed med den danske Grundlov. Det islandske Alting, der var oprettet 1843, gik fra at være raadgivende nu over til at være selvstændig Lovgivningsmyndighed.

Samtidig oprettedes et islandsk Ministerium, der ifølge Praxis besattes med den danske Justitsminister, medens der paa Island selv oprettedes et Landshøvdinge-Embedet.

Efterhaanden oparbejdede der sig imidlertid paa Island et Krav om en øverste Myndighed i Landet selv, og i Sommeren 1901 vedtoges paa Altinget et Forslag til en Forfatningsændring, der gik ud paa, at der skulde være en særlig Minister for Island bosiddende i København, hvad man mente, at det daværende Højrestyre vilde gaa ind

I den voldsomme og hensynsløse Opposition, som Bjørn Jonsson i sit Blad har ført mod Kommissionsforslaget, har han imidlertid aabent stillet sig paa det Partis Side, som truer med Adskillelse fra Danmark.

Artikel-Serien „Vi gør det aldrig“, som offentliggjordes i „Isafold“ i Sommer, er maaske noget af det dristigste, der har været præsteret i Islands Journalistik mod Danmark.

Det hedder her bl. a. i Artiklen „De stakkels Danskere“, som haaner Danmarks Forsvarsvæsen og spørger om, hvor mellem de krigsførende Lande der findes en saa feminin Lilleput, at Danmark kunde magte den.

Danskerne skal faa Lov til at tage endnu mere Reb i Sejlene. „Thi kunde vi ikke i modsat Fald kappe Tovet og sejle væk fra de Karle. Vilde det ikke være lettere at løse Kommissionens Kompromis? Knuder paa den Maade. Vi er blevene dødtætte af dette Folk, der altid har benyttet baade sin tilranede og retmæssig erhvervede Magt til paa enhver mulig Maade at hæmme vor, den svagere Nations Udvikling og Kraft, enten ved Vold eller Underfundighed.“

I lignende Tone og Aand har „Isafold“ fortsat sit Ophidsningsarbejde ogsaa efter Valgene og søgt at give de islandske Vælgere det Indtryk, at Danmark er saa svagt, og det danske Folk fuldstændig ligegyldigt for, hvad der foregaar paa Island, saa man kan tillade sig, hvad man vil, overfor „denne Rosinkerne, som hvornaar det skal være, forsvinder i Gabet paa en af Stormagterne“. Det endnu store Parti, der med Minister Hafstein og en Række af de betydeligste Islændere i Spidsen kæmper for et loyalt og fredeligt Samarbejde med Danmark, haanes og betegnes næsten som Landsforrædere.

Med megen Betænkelighed bør derfor Efterretningen om, at den islandske Opposition, der allerede har gjort Bjørn Jonsson til Formand for det samlede Alting, nu ogsaa maaske vil tvinge ham igennem som Minister, modtages.

Der forestaar utvivlsomt under den islandske Oppositions vilde Fremstormen ret alvorlige Tider i Forholdet mellem Island og Danmark, som man itide herved bør være forberedt paa at kunne tage med den fornødne Besindighed, men tillige med Alvor og Kraft.

var tro mod sin Kejser.

„Berlingske Tidende“ 25 febr. 1909

Den radikale islandske Opposition og Ministerkrisen.

Bjørn Jonsson udpeges som Ministeremne.
„Isafold“s Kampagne mod Danmark.

Vor Korrespondent i Seydisfjord telegraferer i Formiddags:

Altingets nyvalgte Formand, Redaktør Bjørn Jonsson udpeges af Oppositionen som Ministeremne, efter at Minister Hannes Hafstein har udtalt sig om sin Tilbagetræden, og Altingets nederste Afdeling med 15 Stemmer mod 8 har opfordret ham til ufortøvet at indgive sin Afskedsbegæring.

Bjørn Jonsson, som Oppositionen saaledes synes at samle sig om, hører til de mest erklærede Modstandere af Kommissionsforslaget. Han er tillige en af de Oppositionsførere, som i sit Blad „Isafold“ er optraadt voldsomst i Agitationen. „Isafold“ har i Sommer og i Efteraaret overdænget Danmark med Haan og paa enhver mulig Maade søgt at mistænkeliggøre Danmarks Hensigter med Forslaget i sine Landsmænds Øjne.

Hvis det viser sig rigtigt, at den islandske Opposition fastholder Bjørn Jonsson som Ministeremne, kan dette vanskeligt betragtes som andet end en aaben Udfordring til Danmark.

Bjørn Jonsson har i sit Blad allerede i flere Aar givet Plads for Diskussioner om det heldige i, at Island skilles fra Danmark, og det var i „Isafold“, at den norske Redaktør Ramssets naivt dristige Opfordring til Islænderne om at gøre sig fri for Forbindelsen, offentliggjordes.

I Flagsagen har „Isafold“ indtaget det mest yderliggaaende Standpunkt og gennem en giftig Artikel om Dannebrog søgt at gøre Rigsflaget forhadet i Islændernes Øjne.

Om Menighedens rolle

rettlig Art og Theoretiseren om gammel Ret er for mig ganske underordnet. Jeg hylder Jon Sigurdssons Mening, at det statsretlige Spørgsmaal bør afgøres efter Nutidens praktiske Hensyn.

Endnu en Grund til at vedtage Udkastet vilde være, at Ministeren i Althinget har forelagt et Lovforslag om Endringer i den islandske Forfatningslov af 1874 og 1903, som indeholder en Række Indrømmelser til Jyslændernes Ønsker og lader Forfatningsloven endelig faa den Form, hvorom og hvorfor der i saa lange Tider har været kæmpet. Det meget omstridte Spørgsmaal om den danske Grundlovs Gyldighed for Island faar herved sin Afslutning — og efter Jyslændernes egne Ønsker, idet der nu skal optages lignende Bestemmelser vedrørende Kongen, som findes i Grundloven. De kongevalgte Althingsmænd bortfalder, og Althingsmændenes Antal reduceres til det gamle (36 ialt, nu 40). Althingsmændene til den øverste Afdeling (12 ialt) skal være over 40 Aar og vælges efter Forholdstal i hele Landet af Vælgere over 40 Aar gamle, hvorimod de andre vælges som hidtil. — Alt dette og mere til burde — skulde man tro — virke dæmpende og forsonende. Og jeg vil se det, før jeg tror det, at Althingets mest radikale kan faa Overtaget og nedstemme saa gunstige og skyldstgørende Vilkaar, som her tilbydes. Men disse ~~Endringer i Forfatnings-~~ loven er betingede af, at Lovudkastet er vedtaget i Forvejen.

Bliver det hele forkastet, kommer man tilbage til Tilstanden af 1903, en Tilstand, som isørigt efter min Mening er fortræffelig, og hvorunder Landet vilde kunne udvikle sine økonomiske Vilkaar, et Maal, som i Øjeblikket ligger ulige nærmere end f. Ex. en ny Begyndelse forfra i Forfatningsstriden, hvilket vilde være det usaligste, Landet kunde gøre.

Nationaltidsende, 4. marts 1909 Island og Danmark.

II.

Professor Finnur Jonsson udtaler sig om den foreliggende Situation.

I Fortsættelse af Professor Finnur Jonssons Udtalelser om Islands nye Ministeremne, Redaktør Bjørn Jonsson, skal vi i Dag bringe Professorens Udtalelser om den foreliggende Situation.

„Om Situationen,“ siger Professorens, „er det vanskeligt at udtale sig.“ Og han fortsætter: „Efter „Jasfolds“ Udtalelser maa det antages, at Lovudkastet ikke vil blive vedtaget uforandret. Spørgsmaalet bliver saa, hvor vidtgaaende de Endringer vil blive, som foreslaas eller kræves.

I Virkeligheden er Lovudkastet i dets foreliggende Form — efter min Mening — saa overmaade gunstigt, at Jyslænderne ikke et Øjeblik burde betænke sig paa at vedtage det. Det fjerner med et Slag og erstatter den gamle Lov af 1871 (vedtaget af Rigsdagen alene) om Islands forfatningsmæssige Stilling i Riget, en Lov, som Jyslænderne aldrig har villet anerkende. Allerede dette er en højst betydningsfuld Indrømmelse. Der til kommer, at den islandske Minister — ifølge Udkastet — ikke mere skal møde i Statsraadet, en Bestemmelse, der atter fjerner en Hovedanstødssten, set fra islandsk Standpunkt; fremdeles at Island kan faa sin egen Højesteret; — altsammen overmaade betydningsfulde Stridspunkter, der nu kan løses efter Jyslændernes tidligere Krav og Ønsker. I Sammenligning med dette synes det, den islandske Opposition har rettet sine Angreb imod, af en ret underordnet Art.

Danmark skal varetage Islands Interesser overfor Udlandet foreløbig i 25 Aar; derefter kan nemlig hele Loven underkastes en Revision. Hvis der saa i Løbet af 12 Aar ikke kommer en Overenskomst i Stand, skal den danske Regering blive ved med at være Islands Repræsentant overfor Udlandet.

Det er dette Punkt, man stærkt har angrebet og kaldt en „politisk Indlemmelse“ i Danmark for Tid og Evighed, som kunde medføre meget ondt for Landet en Gang i dets Fremtid, foruden at det ikke skulde svare til den „Selvstændighed eller Suverænitet“, som det af Kommissionsmedlemmerne, der nægtede at følge Trossen med sine Landsmænd, Skuli Thoroddsen, falder det.

Jeg kan ikke se, at det vil have nogen Betydning for Island i den nærmeste Fremtid at have sine egne, udvrigste Anliggender. Det er nok, at der i Lovudkastet udtrykkeligt bestemmes, at ingen Kontrakt med udenlandske Stater, der vedrører Island, skal gælde for dette, medmindre Landets regerende Myndigheder har været medvirkende derved. Skulde Landet en Gang i Fremtiden blive saa mægtigt, at det maatte ønske en Forandring paa dette Punkt, tvivler jeg ikke om, at Tidens Krav til den Tid vil finde den rigtige Udvej og Løsning.

Man har gjort gældende, at Landets „Suverænitet“ ikke fuldstændig anerkendtes. Dette Spørgsmaal er for mig ganske ligegyldigt. Hovedsagen er, at Landet faar en betryggende og fuldt ud anerkendt, jeg kunde godt sige „suveræn“ Magt over sine Særanliggender. Det har altid været Jyslændernes Krav, og med Lovudkastet faar de den anerkendte fuldt ud. Dette er uomtvisteligt. Spørgsmaal af stats-

Professor, Overlæge R.
udtaler sig

Aftenbladet, 26. febr. 1909 (Rikis)

Islandsk Desperation.

En Knytnæve i Ansigtet paa Danskerne.

Siden den islandske Kommission endte Arbejdet og offentliggjorde sit Kompromissforslag, har Islænderne mudret ganske forfærdeligt.

Hverken den gode Mad, de islandske Repræsentanter fik her i Byen, eller Kongens Besøg paa Sagasen har formaaet at standse den vulkaniske Virksomhed, der udsolde af den islandske Opposition.

Og Oppositionen viser sig nu at være i Flertal. Den har til Formand i Altinget valgt Redaktør Bjørn Jónsson, en Mand, der ikke har bestilt andet end at overøse Danmark og alt dansk med Haan, samtidig med, at han har lavet spiritistisk Propaganda.

Og den samme Mand vil man nu have udnævnt til islandsk Minister i Stedet for Hannes Hafstein — som man ser: en Knytnæve i Ansigtet paa os Danske.

Man skulde ellers tro, at vi havde strakt os vidt: Island faar sin Frihed i et og alt og faar nærmest kun sælles Ronge med Danmark.

Men dette er ikke den islandske Opposition nok. Den vil en fuldstændig Adskillelse fra Danmark for maa-ske derpaa at gaa ind under Norge — af hvilken Grund, forstaar man ikke.

Nu med det første vil Fridtjof

Naansen afslægge et Besøg paa Den, og det skal ikke fejle, at dette Besøg giver Anledning til stormende Sympatitilkendegivelser for Norge.

Hvor glide vi hen?

Berlingske Tidende, 27. Febr. 1909.

Island og Danmark.

Den chauvinistisk-radikale Bevægelse paa Island
bedømt i Udlandet.

De seneste Efterretninger fra Island har atter fremkaldt Opmærksomhed i Udlandet for Islands Forhold.

De hidtil fremkomne Udtalelser vidner om, at man i den fremmede Presse stiller sig meget skeptisk overfor Berettigelsen af den Holdning, som det nuværende Flertal i det islandske Alting synes at ville indtage overfor Danmark.

Andetsteds i Bladet meddeles i et Privattelegram fra London meget sigende Udtalelser, der er fremkomne i det ledende engelske Blad „Morning-Post“, der stadig har fulgt Bevægelsen paa Island med megen Interesse.

Af svenske Blade har „Sydsvenska Dagbladet“ udtalt sig udførligt om Islands Forhold til Danmark og mener ligeledes, at efter de sidste Begivenheder nærmer man sig en Krise.

For den Udenforstaaende synes det næsten ubegribeligt, at Islænderne saaledes mener at have Raad og Styrke til at gaa angrebsvis tilværks mod Danmark, hedder det i Artiklen. Og Bladet skildrer derefter alle de Fordele, Island nyder af Forbindelsen, og alle de Forviklinger, der vilde opstaa, hvis Island, selv med Danmarks Samtykke, gik sin egen Vej.

„Sydsvenska Dagbladet“ slutter med et ret skarpt Angreb paa visse norske Kredses Holdning i det islandske Spørgsmaal og harcellerer over to bekendte Normænd, om hvem det har været meddelt, at de i Sommer vilde foretage „en videnskabelig Ekspedition“ til Island — en Meddelelse, der forøvrigt, som bekendt, senere er dementeret.

Berlingske Tidende

25. febr. 1909. —

Spiritismen paa Island. I vor Artikel om Spiritismen paa Island er Redaktør Hjørleifsson nævnt som Medredaktør af »Isafold« sammen med Bjørn Jonsson. Denne Periode af hans Virksomhed ligger dog nogle Aar tilbage i Tiden. Han er nu Redaktør af et Tidsskrift i Reykjavik men skriver af og til i »Isafold« om spiritistiske Emner.

Det bekendte Medium Indridi Indridason har ikke været Journalist men Medhjælper i anden Retning ved »Isafold«s Etablisement. Det er det tidligere Medium Gudmundur Kamban, der i Sommer har virket som Journalist ved Bladet.

Det skal for Nøjagtighedens Skyld tillige bemærkes, at det særlig er den Fraktion af Oppositionen, der slutter sig til »Isafold«, som beskæftiger sig med Spiritismen, medens Oppositionsbladene »Thjodolfur« og »Ingolfur« ikke er Tilhængere af denne Aandsretning.

8. Kystpladeh 2. marts 1909
Dagbog.

—o—

Militærdebatten. — Igaar har Folketinget endelig afsluttet Militærdebatten. Mod dens Slutning stillede Hr. K. M. Klausen Forslag om at standse Debatten, „indtil der er gennemført en mere retfærdig Omfordeling af Folkefingsvalgkresene“. Man kunde sige sig selv, hvilken Skæbne dette Forslag maatte faa. Selve den Tanke: at Militærlovene ikke bør forelægges Vælgerne til Afstemning, før der er sket en fornuftig Omlægning af Valgkresene, er forstandig nok, meget tiltalende. Man kan imidlertid sige sig selv, at ingen af de Partier, der staar Regeringen nær eller mindre nær, vil gøre Militærlovenes Skæbne afhængig af dette Spørgsmaal. Det gik da ogsaa, som det maatte gaa: Med stort Flertal blev Hr. K. M. Klausens Forslag forkastet, og Militærlovene hviler nu i et 15 Mands Udvalg, hvis Medlemmer med spændt Interesse afventer de nye fortrolige „Oplysninger“, som Hr. Neergaard vil meddele dem for om muligt at paavirke deres Syn paa Kjøbenhavns Befæstning i den af ham ønskede Retning.

Militærlovenes Behandling i Folketinget har som Helhed ikke været synderlig oplivende. Den har navnlig ikke bragt nogen Klarhed — tværtimod: alt er nu større Forvirring, end det var før. Man gør vistnok rettest i, ikke heller at vente Klarhed, naar Udvalget har afsluttet sin Behandling. Under Hr. J. C. Christensens Førerskab vil Udvalget formentlig foreslaa at stryge den 10 Millioners Befæstning, som Hr. Neergaard har foreslaaet, og det maa antages, at Folketinget vil

gøre Følgeskab paa dette Punkt, endog med stort Flertal: de Radikale og Socialdemokraterne vil her stemme sammen med en vistnok stor Del af Reformpartiet. Man vil maa sige: Saa er der jo Klarhed! Intet er mere forfængeligt end at tro dette. Der er saa ikke andet end klar Bane for Hr. J. C. Christensen til at manøvrere videre. Folketinget vil blive hjemsendt og opløst, og Valgene vil foregaa, og naar Rigsdagen atter indkaldes, vil Hr. Neergaards Dage som Konsejlspræsident være ude. Saa oprinder Hr. J. C. Christensens nye Ophøjelse. Saa er det, han paany skal udfolde sin Kunst. Med Rigsretstruslerne over sit Hoved vil han for Højres Betragtning være den store Mand, i hvis Hænder Militærets Skæbne og Danmarks Fremtid hviler. Er det ikke Meningen, at det skal gaa saadan, saa er der da ingensomhelst Mening i nogetsomhelst her paa Jorden. Men det er ogsaa Meningen, og det eneste, der er i Stand til at vælte denne Mening, er et heftigt Votum fra Vælgerne Side. Allerede nu er Tyngdepunktet i vort aktuelle politiske Liv flyttet fra Rigsdagssalen ud i Vælgerbefolkningen. Paa Rigsdagen er der ikke mere at slaas om — ude i Landet er det, Kampen skal staa. Den vil blive haard denne Gang. Men den kan ikke blive haardere, end den fortjener. Der er noget at slaas om, som er Kampen værd.

Island. — Kongen har sendt Bud efter Formændene for den islandske „Rigsdag“ for at konferere med dem om den Situation, der er opstaaet derved, at man har vedtaget et Mistillidsvotum mod Minister Haffstein og stillet sig ganske afvisende overfor den Overenskomst, der i den dansk-islandske Kommission vedtoges om Ordningen af Forholdet mellem Danmark og Island. Hvordan det dansk-islandske Spørgsmaal er blevet forkludret under Hr. J. C. Christensens Hænder, er næsten ikke til at sige. Den Arv, Hr. J. C. Christensen her har givet Hr. Neergaard, er rigtignok meget ubehagelig. Foreløbig er Situationen formentlig den, at Kongen maa opøje til islandsk Minister en Mand (Redaktør Bjørn Jonsson), der for den almindelige Bevidsthed staar som en fanatisk Hader af Danmark og alt Dansk. Denne Minister vil ved sin Personlighed, sin Fortid og sin øjeblikkelige Stilling være bundet paa Hænder og Fødder til at modsætte sig enhver Ordning af det dansk-islandske Forhold, „som kan ventes at finde Tilslutning i Danmark. Følgen bliver en endeles lang Række pinagtige Stridigheder mellem Danmark og Island. Følgen bliver et stigende Had og en stigende Forbitrelse blandt Islænderne overfor Danskerne. Følgen bliver,

at man paa Island, dersom man ikke kan opnaa den politiske Frigørelse, man ønsker, vil gøre alt for at rive sig økonomisk løs fra Danmark: d. v. s. at iturive de tilstedeværende Handelsforbindelser, hvilket igen vil sige: at gøre Ulykker baade for sig selv og Danskerne. Dette er alt-saa Resultatet af den FestmiddagsPolitik, som den danske Regering under Hr. J. C. Christensens Ledelse begyndte ovrfor Island. Naar Kongen, der spillede Topfigurens Rolle i denne Politik, nu modtager de islandske Rigsdagsformænd og hører, hvad det er, de forlanger, vil Hans Majestæt have Lejlighed til at sende Hr. J. C. Christensen adskillige venlige Tanker.

Udlandet. — Al udenrigspolitisk Interesse samler sig vedvarende om Balkan-Krisens Forløb. Rusland har nu taget Ledelsen i sin Haand. I Stedet for den Fælles-Indskriden mod Serbien fra Stormagternes Side, som England og Frankrig har ønsket, er der sket en Indskriden fra Ruslands Side alene. Den russiske Regering har paalagt Regeringen i Belgrad at give Afkald paa alle Ønsker om at udvide sine Grænser, den maa være mere end tilfreds, dersom den blot kan opnaa økonomiske Begunstigelser som Vederlag for de haarde Slag, der er tilføjet Riget af den østrig-ungarske Udvidelsespolitik. Hvorledes man i Østrig-Ungarn opfatter dette Forhold, fremgaar af en Artikel i „Fremdenblatt“, hvori det hedder:

„Serbien maa ikke alene give Afkald paa sine territoriale Krav; det maa ogsaa for den fremtidige Freds Skyld afgive en definitiv Erklæring om, at det holder Bosnien udenfor sine Ønsker og Formaal, og Stedet, hvor Serbien bør afgive de af Rusland anbefalede Erklæringer, er Wien. Først da kan man begynde at tale om økonomiske Fordele for Serbien. Forhandlingerne herom bør føres i Belgrad og Wien, og det er Serbien, som skal spørge om, hvad vi vil tilbyde det. Det er os alene, der bestemmer, hvilke økonomiske Lettelser der skal tilbydes Serbien; thi det drejer sig her om et rent indre østrigsk Anleggende.“

Man ser, at den østrig-ungarske Imødekommenhed ikke er overvældende. Ikke desmindre er der dog Grund til at tro, at Balkan-Krisen idens nyeste Fase har naaet sit Højdepunkt, og at Udsigterne til dens fredelige Afvikling nu er forholdsvis gode.

Nationalhvaende, 26. febr. 1909

Den islandske Ministerkrise.

Det er i Dag bleven os meddelt fra privat Side, at der i Morges her til Byen er indløbet et Telegram fra Reykjavik, om, at Isafolds Redaktør, Bjørn Jonsen — Formand for Althinget — „er valgt til Minister Haffsteins Efterfølger.“

I det Øjeblik, disse Linjer gaar i Trykken, har vi ikke modtaget nogen Bekræftelse paa denne mærkelige Efterretning.

Det maa ogsaa paa Forhaand anses for givet, at Udtrykket „valgt“ ikke skal sige mere eller andet, end at Althingets oppositionelle Flertal har tilkendegivet et Ønske om at se Hr. Bjørn Jonsen afløse Hr. Hannes Haffstein som Islands Minister. Allerede af den Grund er det udelukket, at Udtrykket „valgt“ kan have en længere Rækkevidde end den her angivne, at Islands Forsatningslov af 3. Oktober 1903 ikke tillægger Althinget nogen som helst Ret til at vælge det islandske Medlem af Hans Majestæt Kongens Raad. Forsatningsloven bestemmer udtrykkelig, at Kongen har den højeste Myndighed og udøver den gennem Islands Minister; denne Bestemmelse maa ses i Forhold til Danmarks Riges Grundlov § 13, hvori det hedder, at Kongen udnævner sine Ministre — herunder selvfølgelig ogsaa Islands Minister. Hans Majestæt er ved denne Udnævnelse alene bundet ved de Indskrænkninger, der har Hjemmel i Islands Forsatningslov af 3. Oktober 1903, nemlig Hensynet til den paagældende Persons Kyndighed i islandsk Tale- og Skriftsprog, Bopæl i Reykjavik o. a. l.

Selv om nu den ovenfor anførte Meddelelse ikke vil sige mere, end Althinget konstitutionelt kan forsvare, saa er det dog højt betegnende for de politiske Forhold paa Island, at Althinget har tænkt sig at foreslaa Hr. Bjørn Jonsen til Hans Majestæt Kongens Valg. Thi Hr. Bjørn Jonsen er ikke alene en Slags Fører for de islandske Spiritister, men ogsaa Journalist og politisk Høvding for den hyderliggaaende Opposition mod det danske islandske Kommissions-Forslag og erklæret Tilhænger af Islands fuldstændige Afstillelse fra Danmark. Hans Navn er alt i alt en Udfordring til Danmark — og kan herved vanskeligt opfattes paa anden Maade.

Den Mulighed er imidlertid heller ikke udelukket, at Udfordringen er bevidst fra Althingets Side — at denne Islands Lovgivende Forsamling har ønsket at udpege Redaktør Bjørn Jonsen til Minister Haffsteins Efterfølger for derved at udstede en politisk Krigserklæring til den danske Krone og Rigsdag.

Hvis dette er Tilfældet — og den nærmeste Fremtid maa vise, om det er saaledes — da har vi herhjemme dog altid opnaaet det Gode, at der foreligger en gyldig Anledning for Regeringen til at handle paa en saadan Maade, at Islænderne kan vinde fuld Klarhed over deres Landsdels Stilling i det danske Monarki og over de Grænser, der er dragne ogsaa for dansk Taalmod.

sentanthvervet gaar ud paa, at man i Byens Raad varetager de Klasseinteresser, som man personligt føler sig knyttet til, og giver Resten en god Dag. Hr. Martin Olsen har ikke lagt Stjul paa, at han anser dette for at være den naturligeste Ting af Verden, og at han nærmest betragter det som Skaberi, naar der fra modsat Side tales om Hensynet til det almene Vel, om en ligelig Afvejen af, hvad der i de forskellige Sager baader det hele Samfund bedst. Hr. Martin Olsen har i Borgerrepræsentationen frejdigt erklæret, at de Borgerrepræsentanter, „som tilhører Arbejdernes Kreds eller sympathiserer med Arbejdernes Bestræbelser, betragter sig som et forretningsførende Udvalg for de besiddelsesløse Klasser, for Arbejdernes Interesser.“

Disse Ord gør man vel i at erindre sig den 12. Marts. Om den Samling af Forretningsførere, der giver Socialdemokratiets Kandidatliste dens Præg, faar Magt, som den har Agt, saa er København givet det rene Fagforeningsregimente i Vold, saa styres Byen i de kommende fire Aar af et forretningsførende Udvalg for en enkelt Klasses Interesser.

Nationaltidende, 3. marts 1909

Islands nye Ministeremne.

Professor Finnur Jonsson udtaler sig om
Bjørn Jonsson og om den foreliggende
Situation.

I.

Da det turde være af Interesse at faa saa udtømmende Oplysninger som muligt om den af Althinget udpegede Minister-Kandidat, Redaktør Bjørn Jonsson, har vi anmodet Professor Finnur Jonsson om en Udtalelse; og som Svar herpaa har Professorens stillet følgende Oplysninger til vor Raadighed:

Bjørn Jonsson, Redaktør af „Fjalsfold“, er en Mand paa 62 Aar. Han stiftede sit Blad i Efteraaret 1874, med det Formaal, at være et frisindet, nationalt Blad, der kunde fortsætte den gamle Frihedskæmpe, Jon Sigurdssons Politik. Dette har han ogsaa gjort; han har redigeret sit Blad i det hele paa en dygtig Maade; han fører en udmærket Pen og skriver et fortræffeligt Sprog, der dog i de senere Aar er blevet noget affekteret. Han var indtil for nogle Aar meget besindig i sine Artikler og Politik, uden derfor at slaa af paa de politiske Fordringer, han mente Island maatte gøre. Og hans Skrivemaade var upaaklagelig med Hensyn til Tonen.

I de senere Aar er alt dette forandret. Vi, der kendte ham saa godt fra tidligere Tider, kender ham ikke igen. Hans Besindighed er som blæst bort; han bruger ubeherskede og ofte højt uretfærdige Udtryk baade om sine islandske Modstandere og om de danske i det hele — for slet ikke at tale om den ganske

atbørilige Maade han ofte har omtalt Minister H a s s t e i n paa. Han synes at have arbejdet sig op til en ligesvem hygelig Fanatisme.

Hans Agitation mod den dansk-islandste Kommissions Lovudkast er præget af denne Voldsomhed, uagtet han til at begynde med syntes ikke uvenlig stemt derimod. Da de islandste Medlemmer vendte tilbage til Reykjavik, holdt han saaledes en Tale til dem og taltede dem for, hvad de havde udrettet. Men denne Stemning varede ikke længe. Muligvis har Udfigten til, at Ministerens Stilling vilde netop blive styrket, hvis Lovudkastet gik igennem, paa- virket ham noget. Bekæmpelsen af Minister H a s s t e i n var for ham bleven saa at sige en Livssag. Og i saa Henseende har han nu faaet sit Ønske opfyldt.

I Kampen mod Lovudkastet har Bjørn J o n s s o n været Fører. Men han fik en uventet Hjælper og Støtte i det andet Hoved- olads Ejer og Redaktør, Hannes T h o r s t e i n s s o n, der indtil da havde hørt til Regeringspartiet. Denne Mand's Modstand var i Virkeligheden endnu mere uforstaaelig end Bjørn J o n s s o n s, men derfor sikkert ikke mindre afgørende for det triste Valgresultat den 10. September. At disse to Mænd, der hidtil havde været uforsonlige Modstandere, nu fandt hinanden og bekæmpede Lovudkastet i broderlig Samdrægtighed, har skabt den nuværende Situation.

At Bjørn J o n s s o n under disse Forhold blev valgt til Formand i det forenede Althing var kun naturligt, og ikke mindre, at han om- tales eller udpeges som Ministeremne. Ubetinget maa han ogsaa siges at være den, der er nærmest til at paatage sig Ansvar, da der af flere Grunde ikke godt kan være Tale om den anden Redaktør.

Om et Ministeremne har man ogsaa nævnt Justitiarius K r. J o n s s o n. Ubetinget vilde han af flere Grunde være at foretrække, ikke mindst, fordi han sikkert er den mest befindige og den, der, saa vidt vides, er gaaet mindst angrebsvis til Værks overfor Lovudkastet. Han har da ogsaa offentligt forsvaret den Forsat- ningsændring, der blev vedtaget i Althinget 1902 og 1903. Han og Redaktør T h o r s t e i n s s o n valgtes til Formænd, henholds- vis for øverste og nederste Afdeling af Althinget.

Det er disse tre Mænd, som R o n g e n nu har ønsket at konferere med, og det maa haabes, at denne Konference maa udjævne Stridighederne og bane Vejen for en god Overenskomst. Des- værre vil det paa Grund af de vanskelige Tra- fikforhold være noget, inden de kan komme hertil."

Professor Finnur J o n s s o n s Syn paa Situationen skal vi bringe i en følgende og af- sluttende Artikel.

Indland

Drs. fgl. Højh. Kronprins Chri-

København, 2. marts 1909.

Situationen paa Island.

Minister Hannes Hafstein har indgivet sin Dimission efter at have faaet et Mistillidsvotum i Altinget. Efter Valgene d. 10. September krævede Oppositionen, at Hr. Hafstein straks skulde træde tilbage; men han har ment det rettere først at komme til Klarhed over Flertallets Stilling til ham paa Tinget. Og dette er vel ogsaa parlamentarisk fornuftigt. Hr. Hafstein har taget fejl af Stemningen paa Island; men mon ikke Udfaldet af Valgene som uventet ogsaa for Oppositionen. Det nyhæder dog lidet nu at spekulere over de forestillige Marscher til denne Røstning i islandsk Politikk.

Og nu udpeges Tingets nyvalgte Formand, Redaktør Bjørn Jónsson, som Ministeremne (Se Berl. Tid. d. 25. Febr.). Det turde derfor være paa sin Plads at se lidt paa denne Mands tidligere Virksomhed og nuværende Stilling i islandsk Politikk.

Bjørn Jónsson er født d. 8. Oktober 1846 og havde oprindelig bestemt sig for Juraen, som han dog snart opgav til Fordel for Journalistikken. Siden 1874 har han været Udgiver og Redaktør af „Ísafold“, et af Islands ældste og største Blade. Hr. Jónssons Hovedinteresse har været den islandsk Forfatningsgag, men han har ogsaa gjort et stort Arbejde for Afholdelsen af de senere Aar har desuden Spiritismen lagt stærkt Vægt paa ham. Foruden sin Bladvirksomhed har Hr. Jónsson drevet en Boghandel og Forlagsforretning i Reykjavík. Nu blev han den 10. September valgt til Altingsmand for Vardastrandarsýssel (i det nordvestlige Island), og ved Tingets Samtræden til Formand for det samlede Ting.

Bjørn Jónssons Ansættelse om Forfatningsgagen har ikke altid været

de samme. I 1897 støttede han det saakaldte Gudmundssonste Møglingsforslag — ligesom ogsaa Skuldreroddsen, der tidligere havde været hans Modstander. Forfatningsændringen af 1903 gik som bekendt langt videre i Indrømmelser til Island end det Gudmundssonste Forslag; men ikke des mindre bekæmpede Hr. Jónsson det ibrigt og har siden været Hanne's Hafsteins bitterste Modstander. Han har hele Tiden været imod Nedfættelsen af den dansk-islandsk Kommission. Dog var der et Øjeblik sidste Foraar, efterat Kommissionsudvalget var offentliggjort, da det syntes, som om han vilde slutte sig til Forslaget. Det var dog kun et Øjeblik, og siden har han været Forslagets ivrigste Belæmper. Mere og mere har han i Sommerens Løb nærmet sig Røstelsesmændene, og samtidig har han opbidet sig til større og større Raseri mod Danmark og alt dansk. Han kan ikke alene Danmarks Uædelhed og Almægt haanet nok. Danmark er nu saa uæstet i hans Øjne, at det vil være en smal Sag for Island at aflaste de utaalmodige Røstere. Efter hans Mening er

det kun en Fare for Island at staa under det „krigsagale“ Danmarks Værn. Bedre at undvære denne Væbning; der er saamænd ingen, der vil Island noget ondt undtagen dette Danmark!!

Og dog, den samme Mand, som skriver dette, har ikke altid set saa hadst og foragteligt paa Danmark. Den 11. August 1900 skriver han i sit Blad følgende i Anledning af det danske Studentertog til Island: „Jønermere Veroring vi kan komme i til en saa gennemkultiveret og gennemdriftig Nation som den danske, des bedre. Derom kan der nu ikke længer være delte Meninger mellem fornuftige Folk.“

Er det Forfatningsændringen af 1903 eller den udstrakte danske Vennehaand, som Kommissionsudvalget dog turde være trods sine virkelige eller formentlige Mangler, der har ændret Hr. Jónssons Syn paa det danske Folk, eller —?

Et er sikkert nok: Bjørn Jónsson som islandsk Minister er just ingen Vennehaand til Danmark.

Trods de bestemte Udtalelser fra

dansk Side sidste Foraar og Røstelsespræsident Neergaards nu den 15. Februar ved Forelæggelsen af Kommissionsforslaget i Rigsdagen, vil Flertallet paa Altinget nu aabenbart foretage gennemgribende Forandringer i Forslaget, der vil gøre det til et helt andet. Foruden de af Skuldreroddsen krævede Ændringer, vil man saaledes sikkert forlange Medbestemmelsesret ved indtrædende Tronledighed, intet Militærkædeskab og særlig islandsk Indfødsret foruden adskillige ikke ubæstentlige Tefstændringer. Og naar man saa fra dansk Side afviser disse Forandringer, hvad vil saa den ny Minister foretage sig? Vil han saae en Kamp for Islands Adskillighed fra Danmark?

Tor Hr. Jónsson — Danmarks Følelighed forudsat, — at Stormagterne vil tillade Oprettelsen af en islandsk Republik?

At Islands stærke Beliggenhed og Folkes Frelømmelighed vil være et tilstrækkeligt Værn mod Røstelses Øridthed?

At Island, Landet med de rige Udviklingsmuligheder, vil kunne nøjes

med et Diplomati og Konsulatvæsen som San Marinos?!

Hertil kommer endnu et. Hr. Jónssons og Meningsfællers Forbillede er naturligvis Norge i 1905. Men man maa ikke glemme, at hvad der salte Norge i Stand til at foretage dette vanskelige og farlige Skridt, var en eksempeløs Enighed. Vil der kunne staves en saadan Enighed om Røstelse fra Danmark paa Island?

3564 islandsk Vælgere har taget Parti for Kommissionsforslaget og har dermed tydelig tilkendegivet, at de ikke ønske en fuldstændig Adskillighed fra Danmark. 4839 Vælgere er gaaet imod Forslaget, men sikkert af noget forestillige Grunde. Man tør sikkert gaa ud fra, at en Del af disse kun ønske Ændringer til hderligere Fordel for Island, men ingenlunde nogen Adskillighed fra Danmark. Vil de der mon kunne opnaa om end blot et snebent Flertal for Adskillighed? Og at Forholdet vilde forrykkes meget ved en almindelig Folkeafstemning, turde være ret tvivlsomt. Det vil i alt Fald tage Aar at vende hele Stemningen i Landet saadan, at der

kan staves Enighed om Adskilligheden, og imens vil Arbejdet paa Ophjælpning af Landet utvivlsomt hæmmes og sinkes. Det er derfor sandsynligere, at det islandsk Folk vil komme til at se, at det er blevet vildledt, at dets Forerers Magt ikke er som deres Agt, og at det vil fortryde, at det viste den danske Vennehaand fra sig, naar blot den danske Regering udviser paa en Gang Fasthed og Overlegenhed, saa den ikke i en ellers berettiget Harm affårer „den fortabte Søn“ fra at vende tilbage.

Kommissionsforslaget er i det hele udmærket, og synderlig mere kan der ikke gives. Jeg kunde dog tænke mig et og andet i det endnu bedre. Hvad der maa fastholdes, er at Forbindelsen mellem de to Lande bliver en Realunion og ikke en Union paa Papiret (Personalunion); at Island ikke overalt bliver den nydende, Danmark den hndende, og at der derfor, saalænge i alt Fald Island ikke kan betale en forholdsvis Part af de fælles Udgifter, tilstaa dansk Borgere disse Begunstigelser paa Island fremfor andre fremmede Nationer. Af Indrømmelser, som jeg kunde tænke mig ikke

behøvede at spille nogen Rolle for Danmark, kan nævnes, at Riget kaldes „det dansk-islandsk“ i Stedet for „det samlede dansk“; at Islænderne sit Medbestemmelsesret ved Tronledighed (som der formodentlig er langt Udsigter til); enkelte Ordlydsændringer, der klarere fremhævede Islands sideordnede Stilling til Danmark. Dansk vist er disse Indrømmelser ikke af synderlig reel Betydning, men de gaar dog i Retning af Islændernes Ønske. Men det forstaar sig, disse eller andre Ændringer bør ikke tilbydes, for Islænderne viser virkelig Forhandlingsvillighed.

Holger Wiehe.

herhjemme har dannet sig et Billede af Bjørn Jonsson, der nærmest svarer til Forestillingen om en fanatisk Demagog og ungdommelig Fuentast, skildres han af dem, der kender ham bedst, som en altid velovervejende, besindig Politiker, der fuldtud er sig sit Ansvar bevidst. Man tør derfor haabe paa, at han, naar han kommer til at staa med det fulde politiske Ansvar, vil vise sig i Besiddelse af tilstrækkelig Besindighed og Statsmandsdygtighed til at sikre en rolig og sund Udvikling af det dansk-islandske Mellemværende.

A. S.

Ballotti dømt til Døden.

Hans Medskyldige straffes
med henholdsvis 12 Aars
og 8 Aars Tugthus samt
5 Aars Forbedringshus.

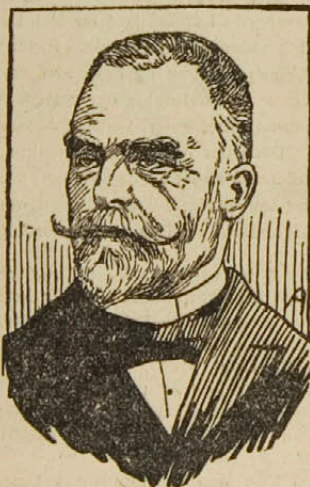
gen. Svaret vil da maaske kunne foreligge i Løbet af Dagen.

„Politiken“, 27. februar 1909. Islands ny Minister?

Da det islandske Alting for ti Dage siden samledes i Reykjavik, var det givet, at Hannes Hafsteins Ministerdage var talte. Spørgsmaalet var blot, hvem Altinget vilde udpege til hans Efterfølger.

Allerede i det første Fællesmøde mellem Altingets to Afdelinger blev Sagen afgjort. Med 23 af de 38 afgivne Stemmer valgtes Redaktør Bjørn Jonsson til Altingets Formand og var dermed udpeget som Ministeremne.

Bjørn Jonsson er Redaktør af den islandske Oppositions Hovedorgan *Isafold* og Altingsmand for Bardastrandasyssel paa Vestlandet. Han er en Mand paa 63 Aar. Det er iaar netop 40 Aar siden, han blev Student fra Latinskolen i Reykjavik og kom til Kjøbenhavn for at studere Jura. I Kjøbenhavn fik han sin politiske Indvielse, idet han, velbegavet og livlig interesseret, som han var, her kom under

Redaktør Bjørn Jonsson.

stærk Paavirkning af Islands navnkundige Politiker Jon Sigurdsson, der tidligt i den unge Bjørn Jonsson saá den kommende Folkefører.

Allerede i 1874 startede han Bladet *Isafold*, hvis Leder han har været siden. I Altinget har han kun en Gang før, for tredive Aar siden, haft Sæde. I alle de mellemiggende Aar har hans agitatoriske Arbejde og hans efter islandske Forhold betydelige praktiske Virksomhed som Bladudgiver, Bogtrykker og Forlægger lagt Beslag paa hans Arbejdskraft. Navnlig i de senere Aar er han traadt stærkere og stærkere frem som Oppositionens Fører, og næppe nogen enkelt Mand har saa megen Andel i Oppositionens Sejr ved Altingsvalgene i Efteraaret som han.

Herhjemme er Bjørn Jonsson kendt som udpræget radikal i de almindelige politiske Spørgsmaal og i det dansk-islandske Spørgsmaal som en afgjort Modstander af Kommissionsforslaget. Ved den skarpe Form, han gennem *Isafold* har givet sin Modstand mod Kommissionsforslaget, har han her i Landet paa draget sig et Skær af Uforsonlighed, som man navnlig i konservative Krese savner Forudsætningerne for at bedømme korrekt. Mens man

„Porthon“ o. fl. er knyttede saaledes til Niels Iversens Navn, at dette sent vil glemmes paa Stedet. Ved ingen anden Redningsstation paa de danske Kyster har der fundet saa mange Redningsforetagender Sted som paa denne Plads. Den 1ste April 1897 havde Niels Iversen tjent i Redningsvæsenet i 50 Aar, og han havde da været med til at redde 496 skibbrudne Menneskers Liv. Han tog da sin Afsked og blev dekoreret med Fortjenstmedaillen i Sølv, senere blev han i 1902 dekoreret med Redningsvæsenets Jubilæumsmedaille. Niels Iversen fyldte 84 Aar sidste Efteraar, men Ingen vilde da have troet, at denne kraftige Mand var saa højt til Aars. Medens mange fremmede Søfolk kan sige ham Tak for Livet, vil vi sige ham Tak for den Hæder, han har været med til i saa fuldt et Maal at sprede over Danmark, og sige „Ære være hans Minde“.

Sailor.

Nordland, 1. marts 1909

Hvad foregaar der

paa

Island ?

—

Situationen i kort Begreb.

—

Den nu paa Island styrtede Regering med Minister Hafstein i Spidsen betegner mange og mangeartede Fremskridt.

Den har gennemført Etableringen af Telegraf, der jo for Island var en Livsbetingelse, og den har oprettet en Læreskole, hvad der var et gammelt Krav; den har gennemført en Ministeransvarlighedslov, som vi end ikke har i Danmark, og den har hævdet Island i Statsraadet, saa at man ikke behøvede at nære Frygt for, at de øvrige Ministre skulde blande sig i den islandske Kollegas Forhold.

Alligevel tog man altsaa atter Kampen op med Danmark, som man beskyldte for Mangel paa Frisind — et ofte misbrugt Ord — og for at ville indlemme Island i det danske Monarki i snævrere Forstand.

De gamle statsretlige Forhold, der formentlig etableredes, da Island i Tidernes Morgen kom under den norske Konge, gravedes op igen og blev Grundlaget for den nye Kamp.

Nu gjaldt det ikke længere Statsraadet, men selve den statsretlige Stilling, og skønt Kampen var ført med Bitterhed, ja næsten med Håd til Danmark, besluttede Kongen sig under Opholdet i Reykjavik til den ikke ualmindelige Kommission.

Resultatet af denne Kommissions Arbejder blev den store Betænkning afgivet af den dansk-islandske Kommission af 1907, der ender med at indstille et Lovudkast til Vedtagelse.

I dette Lovudkasts første Paragraf hed det: „Island er et frit og selvstændigt, uafhængeligt Land, forbundet med Danmark ved fælles Konge og ved fælles Anliggender, som efter gensidig Overenskomst fastsættes i denne Lov, og danner saaledes sammen med Danmark en Statsforbindelse, det samlede danske Rige.“

Mellem de for Danmark og Island fælles Anliggender nævnes i tredje Paragraf: „Handelsflaget udadtil.“

Islænderne havde faaet Alt, hvad de kunde ønske, og hvad de i Aaringer havde kæmpet for, ja endog mere. Island anerkendes som selvstændig Stat, dets Navn optages i Kongens Titel, og dets Minister behøver ikke at møde i Statsraadet.

Men som altid i islandske Sagaer, var ogsaa Løse denne Gang med

for at yppe Strid ved Gudernes glade Fest.

Ligesom den forrige Opposition var voxet ud af 1 —én— Mands Særvotum, saaledes var der ogsaa mellem Kommissionens Medlemmer 1 —ét— Skuli Thoroddsen, der stillede Ændringsforslag. I dette foreslaas bl. A. Ordene: „Island er et frit og selvstændigt, uafhængeligt Land“ rettet til „Island er en fri og suveræn Stat“, og Bestemmelsen om Handelsflaget stryges.

Atter gaar det som sidst.

Ud af denne enkelte Mands større Krav voxer den nye Agitation, der faar saa voldsom Vind i Sejlene, at den samlede islandske Opposition tager Særstandpunktet som Program ved Valget, sejrer ved Valgene den 10. Septbr. og nu har tvunget Minister Hafstein til at foretrække.

Følgen bliver antagelig, at Altinget indfører væsentlige Ændringer i det forelagte Lovudkast, som derefter ifølge Regeringens bestemte Udsagn ikke vil blive akcepteret i Danmark.

Vi staar derefter overfor et aabent: Hvad saa?

Kommunale Sager i aften.

— —

Det er en lang og indholdsrig Dagsorden, som Borgerrepræsentationen i aften skal arbejde sig igennem, og saa er endda Lønreformen ikke opført til anden Behandling.

En af Sagerne er forsaavidt en Mærkelighed, som den viser, at selv midt under en Valgkampagne kan

et evigt ulmende Krater, der, ligesom de varme Kilder, altid er i Kog, og, som Vulkanerne, meget ofte er i Udbrud.

Længe havde Oppositionen luret paa en Anledning til at styrte Minister Hafstein og selv komme til Magten. Og „Anledningen“ kom — d. v. s. den kom ikke, men den brugtes i Mangel af bedre Havelse. Det var den dansk-islandske Kommissions Resolution, der maatte holde for!

Det lyder utroligt, at dette Forfatningsforslag, hvori Danmark gav Island alle mulige Indrømmelser — „Æren og lidt til“, som en kendt, dansk Politiker træffende bemærkede — at det skulde blive Anledningen til den Syndflod, der strømmede over alle Bredder og anrettede Ulykker og Ødelæggelse i hele Landet.

Der blev rejst en mægtig Agitation paa dette Spørgsmaal. Oppositionens Førere og deres Gefrejtere foer Landet rundt og opildnede Vælgerne til Kamp mod Forslaget, der betegnedes som — en Krænkelser af Forfatningen.

Det var Hædet mod Danmark, der her kom til Orde, umaskeret, endskønt Argumentationen nærmest horte hjemme i Fastelavnstiden! Det var de fede Fraser; de store, tomme Ord, der rullede over Euge og Dale og mellem Fjældsiderne — og Ekkoet svarede dem pligtskyldig tilbage — og — Oppositionen fik Majoritet i begge Altingets Kamre!

Nu er Hannes Hafsteins Minstervirksomhed da altsaa endt! Han satte sin Ministerportefeuille ind paa denne Sag, og han mistede den. Han havde forlangt en Erklæring fra Altingets Medlemmer om, hvorvidt de vilde arbejde med ham — de Herrer valgte at gaa mod ham og opfordrede ham tilmed til snarest at indgive sin Demission!

Dette er altsaa Folkets Tak til Hannes Hafstein for det store og dygtige Arbejde, han har udført for det Land, hvis Fremfærd og Velfærd han har viet sine rige Evner og ofret sine bedste Kræfter!

Han trækker sig vel nu desværre helt ud af aktiv Politik. Han kan rolig gøre det, thi som hans Navn vil leve i hans udmærkede Digtning, saaledes vil det ogsaa igennem de kommende Tider leve med Ære i Islands politiske Historie, dobbelt lysende, naar den nuværende Rus er ovre og Blikkene lidt mindre omtaagede. . . .

Hallfred Vanraadeskjald.

„Vort Land“, 3. marts 1909

Hafsteins Saga.

Excellencen Hannes Hafsteins politiske Saga er altsaa endt — maaske kun foreløbig, maaske — og vel snarest — for ever.

Han begyndte sin Virksomhed under de mest straalende Auspicier. Der var national Jubel da han, Digteren, Politikeren og Embedsmanden, i 1901 kaldtes til at beklæde den højest ærefulde, men ogsaa højest vanskelige Stilling som Islands første ansvarlige og selvstændige Minister.

Der gled en Bølge af Glæde og Feststemning over Island hin 1ste Februar, da den udmærkede Lyriker, den glimrende Taler og fremragende Folkefører stod, rank og statelig ved Kommandobroen paa den haardt omtumlede Skude, der længe havde gynget i Skum og Uvejre paa fraadende og vilde Bølger, men som nu syntes at skulde glide ind i rolige, sollyse Vande.

Minister Hafstein blev hurtigt populær baade paa Island og herovre. Han tog med Energi og Styrke fat paa sine mange og store Arbejder, og det lykkedes ham at fuldføre meget og indføre mange nye Reforme til uvurderlig Gavn for sit Land — bl. a. indførte han Telegrafien — det, Island i mange og lange Aar havde raabt paa og kæmpet for at faa — og som det saa haardt tiltrængte.

Men snart begyndte Slangen at hvisle imellem Lovet, og saa var Paradisidyllen brutalt brudt.

Nu maa det først bemærkes for den, der ikke kender den islandske Folkekarakter, at den er i højeste Grad stejl og stridbar og fyldt af en vild og ubetvingelig Oppositionstræng. Det Fænomen, der kaldes: islandsk Politik er som

Hos den debuterende Operakomponist

Hafnarfirði 5. des. 1905

Guðmundur Einarsson verzlunarstjóri í Siglufirði,
áður í Hofsóss, hefur beðið að borga það sem ^{hann} skuldar fyrir blaðið
Ingólf. Jeg bið yður því, herra afgreiðslumaður, að láta mig vita
hve mikil skuld hans er. Jafnframt óska jeg að fá að vita hve
mikið jeg skulda fyrir blaðið, og borga jeg það þá um leið.

Virðingarfyllst

Páll Einarsson

Til afgreiðslumanns blaðsins Ingóls, Reykjavík.

4

Men alþm. Bjarni Jónsson frá Vogi
mgy.

Midtís Reykjavík.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hjardarholki 24. jan. 1909.

Heim mig. Björni Jónsson, alþingur.

Þakka þér fyrir bréfið með
sitasta þótti. Mi sendi þu yður
þingmálafundargerðina aukar, og getið
þess efið á þessu að myndu þessur
þótti á góma. Fandurinn stóð frá
kl. 3 e.m. til kl. 8½ f.m., og sofnaðum
við einni dín alla náttúru. Allt
þóttu fram og mynduðu minna,
enda afskiptuðum minni
um landmál, í epturinn, zinn
þóttu vinnu þessur korninn. Þessu
sýslumattu líka í þingmálafundargættu-
málum, og þóttu þessu þingmálafundargættu-
þóttu í mynduðum, og aurt með höf-
mál, enda er þessu dæmdu í

brótt. - Jy ætla að taka afmörkt af
fundagötum: hanna Tráföld, eptir
litnum fundum. Sin Jóhannas
Koadj. hafa elst Tráföld fundagöt
þíms. Miðdellinga, og þar myndu hild
sanna stími í þessum. - Það sem myndu
und neyðjörðinni hjótan til Þorðeyna
e hin vaxandi myndu hild af föllis
ad vortum, sem stími hild af skipi et
á skip til ad spara þess kvikinn kringum
vesturland. Þetta mið ætla þess þingum
þanda- og þinsavakinnu ad stími. Korku
geti aldri ordi afmörktum, þess veyr e
þess lagir af landstími yfir mestan
henta heitumum, stími og þess vitið.
Veyr þess geti og ordi skordingum ad
mikka gæmi í isánum, e skip komast
miki inni stímiþjórd. Getu þá stími
vörur hild. - Hinn ætla jy ætla
ad minnst á hild ein stími mið

Allir vilja stímiþess ad stími mestan
mest þingum, en hild viti ad stími
viti ad stími á hildum, hildum mynd,
í þessa stími. -

Þess dæmið á ad Tráföld hild stími
yfir vitiþess kringum á stímiþess.
Jy hild lagir und stími, en stími
mikka af þess jörðum e hildum frá
Hjórðholt, en hild stími hildum
ad elja mestum og jöfuþess þess
hildum, stími þess þess: þess
und hildum stími stími stími. -
Jy hild ad alvög stími stími og þess stími
á þess þess ad þess þess, og hild
stími á þess mestum, stími ad stími
stími hildum stími viti samstími.
Þess e Hjórðholt stími. Þess jy ætla Hjórð-
holt kringum þess jy hildum stímiþess.
Jy hildum stími til ad hild uppi þess ad
gjöra stími jörðum til gótu, og stími hildum

Lit þeir að leggja mittid þítt í jöfnabætur
en vonum endargjaldi, og ást þeir að minni
geti að vonum notid þeir ef þú fell
frá. - Þú býrt vata vnt að ferit vnt að
þítt þítt sjáðstök þítt um sölu á Spögils-
stóðum þítt Gudbrand, þó þú hafi helst
milit þáttu svo - en þú þú þú þú þú þú þú
þó þáttu þítt Spögilstöð. - Eftir sjátt þítt vnt
þítt að útgáfu þóttu þá á einum háttu.

Þú man minni flóra í svipinu. -
Hefi þú þú að skapinu suttu í þíttu
ef þú þú þú þú þú þú þú. - Þú vnt minni
þítt að sýna að þíttu þítt vntu í þíttu
þíttu; þú þú aðttu vnt þíttu annar
þíttu á þíttu á þíttu vntu og minni í þíttu
stótt - þíttu, vntu þíttu og - vntu
þíttu minni þíttu. Þáttu þíttu minni
þíttu þíttu minni þíttu þíttu minni
þíttu. Þíttu á vntu. -

Þú þíttu þíttu og þíttu þíttu
þíttu. Ólafur Ólafsson

RIJEFSPJALD

ISLAND

Hjernamegin má að eins rita utanáskiptina.

Til *kr. ritst. Ben. Lúthinsdóttur*
Skóla höfðing

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Reyk 30-9-1913

Hér með segi ég þér
frá kampnum á bláðinu

Þú gættur frá vöðum ána
matnum að helga

Vinduravfyllt

Arnar Gunnarsson
Múran